

PETOYHDYSHENKIÖ JA VIESTINTÄ

Mirja Rantala – Suomen riistakeskus
Olli Kursula – Suomen riistakeskus

Kuva: Pekka Uuksulainen

SISÄLTÖ

- Peto yhdyshenkilö viestijänä
- Kansalaisten kohtaaminen
- Sosiaalinen media
- Median kohtaaminen
- Kriisiviestintä

PETOYHDYSHENKILÖ POHJAA FAKTOIHIN

- Oikean tiedon jakaminen alueella liikkuvista suurpedoista on yksi petoyhdyshenkilön tärkeimmistä tehtävistä.
- Tiedon jakamisessa petoyhdyshenkilön rooli puolueettomana tutkimuksen avustajana korostuu.
- Harkittu, puolueeton ja tosiasioihin pohjaava viestintä on toiminnan perusta.
- Tärkeää on myös taito kuunnella ihmisiä.

<https://www.riistainfo.fi/kurssi/petoyhdyshenkilon-peruskurssi/>

HYVIÄ VIESTINNÄN AIHEITA JA SISÄLTÖJÄ

- Tietoa suurpetojen liikkeistä ja havainnoista omalla alueella
 - Petoyhdyshenkilöllä on usein hyvä yleiskuva alueen suurpetotilanteesta: minkä verran tehty havainnoita, millä alueilla, tiedot pentueista jne.
 - Ei kuitenkaan suoraan tarkkoja Tassu-havainnoita
- Ohjeita, mihin kannattaa olla yhteydessä suurpetohavainnoista.
- Toimintaohjeita suurpedon kohtaamiseen.

AIHEITA, JOISTA EI PETOYHDYSHENKILÖN ROOLISSA VIESTITÄ

- Olettamusten tekeminen ei kuulu petoyhdyshenkilön tehtäviin
 - Arviot suurpetojen kannoista tai kannan kehityksestä
 - Itse tehdyistä havainnoista voi sen sijaan kertoa!
- Tarkkaa tietoa suoraan Tassu-sovelluksesta tai yksittäisestä havainnosta ei saa jakaa.
 - ml. kuvakaappaukset Tassusta
- Poliisin toimien, kuten suurpetopoistojen, kommentointi ja viestiminen ei kuulu petoyhdyshenkilöiden toimenkuvaan. Tiedotuksesta vastaa poliisi.
- Jos on epävarma siitä, mitä tietoa voi jakaa, kannattaa olla yhteydessä Suomen riistakeskukseen.

KANSALAISTEN KOHTAAMISET

- Peto yhdyshenkilöt kohtaavat monenlaisia havaintojen tekijöitä ja myös heitä, jotka eivät ole petojen jälkiä nähneet, mutta asia heitä mietityttää.
- Kohtaamisissa on hyvä pitää mielessä oma asema puolueettomana tutkimuksen avustajana, joka ei osallistu ristiriitoihin aktiivisena osapuolena.

<https://www.riistainfo.fi/kurssi/petoyhdyshenkilon-peruskurssi/>

VINKKEJÄ KANSALAISTEN KOHTAAMISEEN 1/2

- Jokainen havainto ja havainnoitsija on tärkeä.
 - Suhtaudu jokaiseen ilmoitukseen avoimesti ja uteliaasti.
 - Älä ylenkatso vääräksi osoittautuneita havaintoja; on tärkeää että keskusteluyhteys säilyy jatkossa.
 - Jos havainto osoittautuu esim. koiran jäljeksi, perustele ilmoittajalle, mistä erotat jäljet.
- Jos mahdollista, ota havainnon ilmoittaja mukaan maastoon tai ilmoita havainnon tarkistamisen jälkeen, mitä jäljistä oli pääteltävissä.

VINKKEJÄ KANSALAISTEN KOHTAAMISEEN 2/2

- Suurpetohavainto, erityisesti pihavierailu, voi aiheuttaa pelkoa.
 - Älä vähättele pelkoa.
 - Kuuntele rauhallisesti ilmoittajan kertomus tapahtumasta. Voit saada arvokasta tietoa petojen käytöksestä Tassu-kirjauksiin.
 - Neuvo kuinka toimia, jos havaintoja tai kohtaamisia tulee lisää.

VINKKEJÄ VAHINGONKÄRSIJÄN KOHTAAMISEEN 1/2

SUURPEDON AIHEUTTAMISSA VAHINGOISSA TUNTEET VOIVAT KÄYDÄ KUUMANA.

- Pyri rauhoittamaan tilannetta olemalla rauhallinen ja empaattinen.
 - Valmistaudu ja vedä henkeä.
- Selvitä mitä on tapahtunut.
 - Varmista että saat havainnon kirjaamiseen tarvittavat tiedot.
 - Mitä? Milloin? Missä?
- Anna tilaa ja kuuntele.
 - Osoita olevasi läsnä kysymällä jatkokysymyksiä.
- Koita pysyä neutraalina, älä tee kärkeviä kannanottoja.

Kuva: Jaakko Alalantela

VINKKEJÄ VAHINGONKÄRSIJÄN KOHTAAMISEEN 2/2

- Vahingon aiheuttajaa määrittäessä pitäydy johtopäätöksissä, joihin paikalta löytyvät jäljet viittaavat – älä spekuloi!
- Älä levitä huhuja tai kuulopuheita.
- Jos tilanne on erityisen hankala, pyydä avuksi kollega tai joku muu riistanhoitoyhdistyksen toimija.
- Jos epäröit miten toimia, ota yhteyttä Suomen riistakeskuksen aluetoimistoon.

Kuva: Mari Lyly

MEDIAN YHTEYDENOTTO

- Peto yhdyshenkilö voi saada haastattelupyynnön toimittajilta.
 - Esim. suurpedon asettuessa uudelle alueelle media usein kiinnostuu aiheesta.
- Median kautta tieto havainnointiverkostosta, alueen suurpetotilanteesta ja suurpetojen kohtaamisesta leviää suurelle yleisölle. Peto yhdyshenkilön kannattaa tehdä median kanssa yhteistyötä.
- Ennen haastattelua: Mieti, oletko oikea asiantuntija aiheeseen, vai kuuluuko aihe jollekulle toiselle asiantuntijalle?
 - Suomen riistakeskus, Luonnonvarakeskus, poliisi
 - Jos epäröit, ole yhteydessä riistakeskukseen aluetoimistoon.

Kuva: Mirja Rantala

VINKIT MEDIAN KOHTAAMISEEN 1/2

Kuva: Mirja Rantala

- Selvitä ja kirjaa ylös taustatiedot
 - Kuka soittaa, mistä mediasta, missä ja milloin julkaistaan?
 - Mitä soittaja haluaa tietää? Milloin tarvitsee tiedot?
- Keskity ja valmistaudu. Ota tarvittaessa lisäaikaa.
 - esim. ”nyt hankalassa paikassa, sopiiko jos soitan 30 min päästä?”
- Keskity asioihin, jotka tiedät. Kerro reilusti, jos et tiedä. Mahdollisuuksien mukaan lupaa selvittää asia ja palaa siihen myöhemmin.
- Esitä asiat selkeästi, vältä erikoiskieltä.
- Toimittajan kanssa keskustellaan muodollisesti. Varsinaisen haastattelun ”jälkeen” heitetty vitsi voi olla seuraavan päivän otsikko.

Kuva: Mirja Rantala

VINKIT MEDIAN KOHTAAMISEEN 2/2

- Pyydä juttu luettavaksi ennen julkaisua.
 - Toimittajalla on velvollisuus korjata vain suorat sitaatit, jos ne ovat väärin.
 - Vastuullinen toimittaja ilahtuu, jos selkeät faktavirheet korjataan.

SOSIAALISEN MEDIAN KESKUSTELUN PELISÄÄNNÖT

- Sosiaalisessa mediassa käydään kiivasta petokeskustelua. Petoyhdyshenkilö voi tuoda arvokasta tietoa keskusteluun.
- Petoyhdyshenkilön pitää muistaa roolinsa myös somessa ja pitäytyä puolueettomana ja neutraalina.
- Pohjaa sosiaaliseen mediaan jakamasi asiat tai kommentit aina faktoihin. Jos et tiedä asiasta, selvitä tai kysy joltakulta, joka tietää, tai pitäydy kommentoimasta.
- Julkaistua tekstiä tai kuvaa on vaikeaa tai lähes mahdotonta poistaa kokonaan Internetistä.
- Älä kirjoita tunteen vallassa. Lue kirjoittamasi teksti useamman kerran läpi ja pyri asiallisuuteen, ymmärrettävyyteen ja yksiselitteisyyteen.

VIESTINTÄ KRIISIN KESKELLÄ

- Joskus petoyhdyshenkilö joutuu keskelle kriisiä.
 - Esim. suden aiheuttaessa suuria kotieläinvahinkoja.
- Kriisissä tarve tiedolle kasvaa, ja toimittajat ja alueen asukkaat saattavat kääntyä petoyhdyshenkilön puoleen.
- Tehokas kriisiviestintä on nopeaa ja ehkäisee väärän tiedon leviämistä.
- Pyri varmistamaan jakamasi tiedot, ettet vahingossa jaa virheellistä tietoa eteenpäin.
- On tärkeää tunnistaa, missä tilanteissa viestintävastuu siirtyy petoyhdyshenkilöltä toisille toimijoille. Ohjaa toimittaja suoraan oikealle taholle, jos osaat.
 - Petovahingon arviointi ja korvaukset: kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen
 - Suurpetoihin liittyvät häirintäluvut ja vahinkoperusteiset poikkeusluvut: Suomen riistakeskus
 - Jos tilanteeseen liittyy rikos tai uhka hengelle tai terveydelle: poliisi.
- Jos koet tilanteen kriisiytyvän, ole yhteydessä Suomen riistakeskuksen aluetoimistoon!

KRIISIN KOHDATESSA

- Tärkeintä on ennakointi. Käy läpi mahdollisia kriisitilanteita ja mieti, miten toimisit niissä.
- Pysy rauhallisena. Muista, että kriisissä on useimmiten kyse ihmisistä ja heille tärkeistä asioista.
- Älä spekuloi. Pitäydy tosiasioissa, vaikka sinulta pyydettäisiin laajempaa tulkintaa tapahtuneesta.
- Vältä sekä tilanteen vähättelyä että sen paisuttelua.

Kuva: Jaakko Alalantela